

6 ZDRAVSTVENO VARSTVO NA SEKUNDARNI IN TERCIARNI RAVNI

6.4 STERILIZACIJE

V letu 2016 je bilo opravljenih 1.454 sterilizacij. Za poseg se v večjem številu odločajo ženske. Letna stopnja sterilizacij pri ženskah znaša 2,7, pri moških pa 0,6 na 1.000 prebivalcev starih 15–49 let.

Sterilizacija je poseg, ki trajno rešuje vprašanje kontracepcije in je obenem ena od najzanesljivejših oblik preprečevanja nosečnosti. Za postopek sterilizacije se večkrat odločajo ženske, čeprav je postopek pri moških lažje in preprosteje izvedljiv.

Sterilizacija (t. i. vazektomija) pri moških se običajno izvaja v zunajbolnišnični (ambulantni) obravnavi, brez splošne anestezije. Sterilizacija pri ženskah poteka v splošni anesteziji, bolnišnična obravnava pa praviloma traja dva dni.

Pravna podlaga za izvajanje postopkov sterilizacije je Zakon o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok, ki obsega:

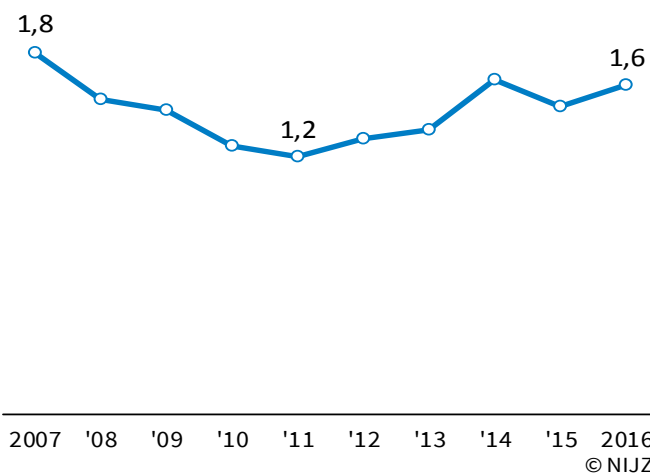
Zakon o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok (Uradni list SRS, št. 11/77 z dne 19. 5. 1977),
Zakon o spremembah zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok (Uradni list SRS, št. 42/86 z dne 7. 11. 1986),

Zakon o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo – ZZNPOB (Uradni list RS, št. 70/00 z dne 8. 8. 2000) ZZUUP-A.

Zakon je enak za oba posega; zakonsko določena starostna meja je 35 let, razen v izrednih zdravstvenih primerih. Zahtevo za poseg lahko vloži le razsodna oseba, za katero naj bi se postopek izvedel, odobriti pa jo mora komisija prve ali druge stopnje za umetno prekinitev nosečnosti (UPN) in sterilizacijo. Postopek se praviloma lahko opravi šele 6 mesecev po odobritvi posega.

6.4 Graf 1: **Stopnje sterilizacij**, Slovenija, 2007–2016

na 1.000 prebivalcev 15-49 let

Viri: Evidenca sterilizacije (NIJZ 21)

6.4 Tabela 1: **Sterilizacije** po spolu, Slovenija, 2007–2016

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Moški	194	197	200	189	245	225	229	254	188	268
Ženske	1.596	1.365	1.293	1.113	987	1.083	1.111	1.295	1.209	1.186
SKUPAJ	1.790	1.562	1.493	1.302	1.232	1.308	1.340	1.549	1.397	1.454

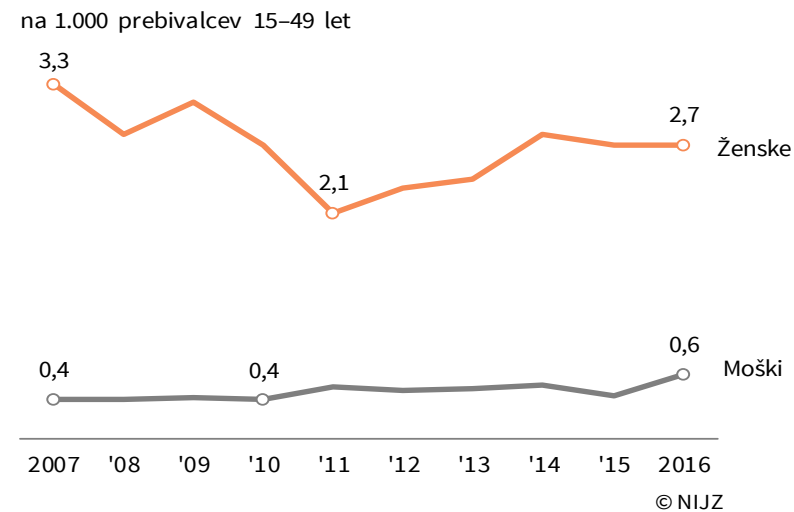
Viri: Evidenca sterilizacije (NIJZ 21)

6.4 Tabela 2: **Sterilizacije** po spolu in vrsti obravnave, Slovenija, 2016

	Bolnišnična obrnava	Ambulantna obrnava	SKUPAJ
Moški	154	114	268
Ženske	1.067	119	1.186
SKUPAJ	1.221	233	1.454

Viri: Evidenca sterilizacije (NIJZ 21)

V letu 2016 je bilo v Sloveniji opravljenih 1.454 posegov sterilizacij, kar je skupaj 10 % več kot v preteklem letu.

6.4 Graf 2: **Stopnje sterilizacij** po spolu, Slovenija, 2007–2016

Viri: Evidenca sterilizacije (NIJZ 21)

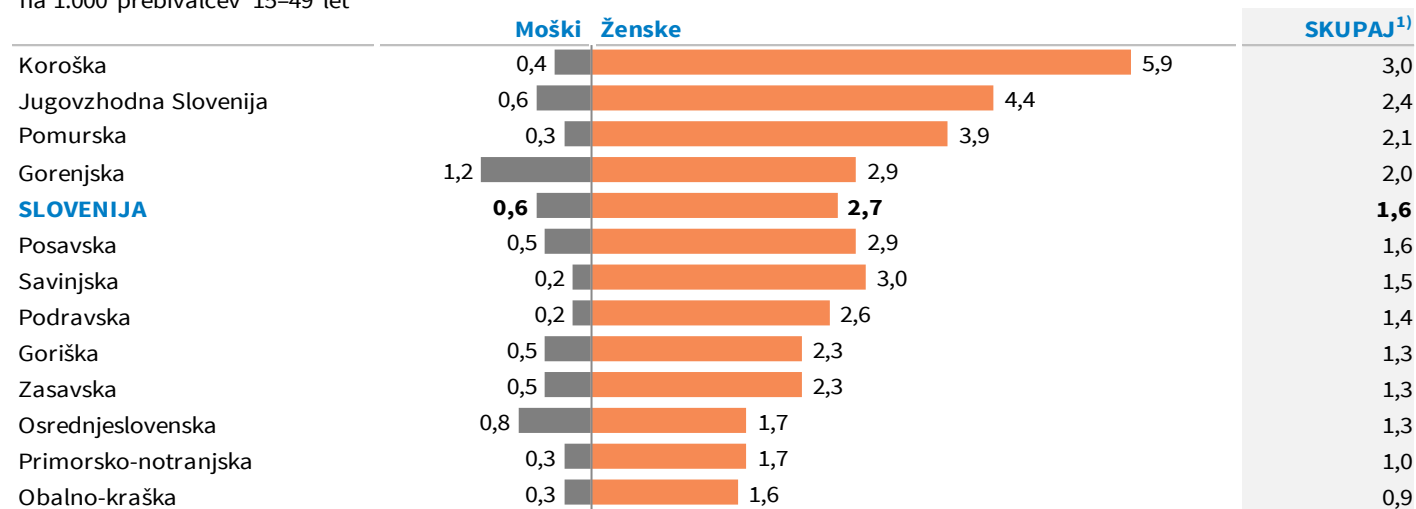
Za poseg sterilizacije se pogosteje odločajo ženske, vendar pa stopnja z leti pri njih bolj niha, kot pri moških.

REGIONALNE PRIMERJAVE

6.4 Tabela 3: Stopnje sterilizacij po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016

na 1.000 prebivalcev 15–49 let

¹⁾ Upoštevano je število opravljenih sterilizacij prebivalcev z bivališčem v Sloveniji (brez tujine).

Viri: Evidenca sterilizacije (NIJZ 21)

V letu 2016 je najvišja stopnja sterilizacij pri ženskah zabeležena v koroški regiji (5,9 na 1.000 prebivalk), najnižja pa v obalno-kraški regiji (1,6 na 1.000 prebivalk). Pri moških je najvišja stopnja zabeležena v gorenjski (1,2 na 1.000 prebivalcev), najnižja pa savinjski in podravske regiji (0,2 na 1.000 prebivalcev).

DEFINICIJE

NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
Sterilizacija	Sterilizacija je postopek, s katerim se praviloma povzroči trajna neplodnost. Po zakonodaji je poseg dovoljen osebam, ki so dopolnile starost 35 let, le v izjemnih primerih tudi mlajšim. Sterilizacijo lahko odobri le komisija I. oz. II. stopnje za umetno prekinitev nosečnosti in sterilizacijo.		Sterilization
Stopnja sterilizacij	Stopnja sterilizacij je razmerje med številom opravljenih sterilizacij v rodni dobi (15–49 let) v določenem koledarskem letu in številom prebivalstva enake starosti sredi istega leta, pomnoženo s 1.000. Stopnja se računa ločeno po spolu za starostno skupino 15–49 let.	Stopnja sterilizacij = (število sterilizacij / število prebivalstva) x 1.000	Sterilization rate

SEZNAM GRAFOV IN TABEL

SEZNAM GRAFOV

6.4 Graf 1: Stopnje sterilizacij , Slovenija, 2007–2016	2
6.4 Graf 2: Stopnje sterilizacij po spolu, Slovenija, 2007–2016	3

SEZNAM TABEL

6.4 Tabela 1: Sterilizacije po spolu, Slovenija, 2007–2016.....	3
6.4 Tabela 2: Sterilizacije po spolu in vrsti obravnave, Slovenija, 2016	3
6.4 Tabela 3: Stopnje sterilizacij po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016	4